

A. N. VINOKUROV

LENIN JA SOSIAALIVAKUUTUS

Lokakuun vallankumouksen jälkeen meidän piti särkeä koko entinen valtiokoneisto, myös vanha byrokraattinen lääkintälaitoskoneisto. Täytyi laskea hajalle Tiedemiesten lääkintäneuvosto, Punaisen Ristin päähallinto, Lääkintä- ja saniteettineuvosto, joissa Lokakuun vallankumouksen jälkeen oli tihutyötään näiden laitosten suojassa suorittavia vastavallankumouksellisia aineksia. Oli välttämätöntä luoda uudet, neuvostolaiset lääkintälaitokset. Luonnollisestikin heräsi kysymys kansankomissariaateittain pirstottujen lääkintälaitosten yhdistämisestä yhtenäiseksi Terveydenhoitoasiain kansankomissariatiksi.

Tämän kysymyksen johdosta minä, Barsukov ja jotkut toiset kävimme marraskuussa 1917 useamman kerran Vladimir Iljitšin puheilla. Hän neuvoi meitä:

— Älkää kiirehtikö terveydenhuollon kansankomissariaatin muodostamista. Valmentakaa ensin kaaderit ja perusjärjestöt; saakaa aikaan murros Pirogovin lääkäriyhdistyksessä ja muissa lääkärijärjestöissä, eristäkää niiden taantumuksellisin osa, turvautukaa vallankumouksellisen vähemmistön tukeen ja muodostakaa paikkakunnilla lääkintä- ja saniteettijaostoja ja ottakaa niihin runsaasti työläisiä ja talonpoikia.

Nämä Vladimir Iljitšin ohjeet täytettiin. Jo vuoden 1918 keskivaiheilla lääkäreiden parhaimmisto siirtyi neuvostolaiselle kannalle. Kesäkuussa 1918 kokoontui terveydenhoitojaostojen edustajakokous, ja hieman myöhemmin valmistettiin säädös Terveydenhoitoasiain kansankomissariatista.

Antaessaan ohjeita työn suuntaviivoista Vladimir Iljitš aina varoitti byrokraattisesta asioihin suhtautumisesta ja vaati huolehtivaista suhtautumista neuvostoväestöön. Kun esimerkiksi vuonna 1918 oli vasta kypsymässä kysymys yhteiskunnallisen vakuutuksen erottamisesta Työasiain kansankomissariatista ja

sen siirtämisestä Sosiaalihuollon kansankomissariaatin toimipiiriin kuuluvaksi, Vladimir Iljitš vei Kansankomissaarien Neuvostossa läpi päätöksen tämän kysymyksen asettamisesta laajassa mitassa ammattiliittojen, Yleisvenäläisen vakuutusneuvoston ja Yleisvenäläisen vakuutustyöntekijäin edustajakokouksen käsiteltäväksi. Samoin kävi, kun Sosiaalihuollon kansankomissariaatin ja Työasiain kansankomissariaatin yhdistäminen vuoden 1919 lopulla osoittautui epäonnistuneeksi. Ennakolta ratkaistu kysymys näiden kansankomissariaattien jakamisesta kahtia asetettiin Vladimir Iljitšin ehdotuksesta ammattiliittojen käsiteltäväksi. Asian ratkaisu hieman venyi, ja kun kävin sen johdosta Vladimir Iljitšin puheilla, niin hän sanoi minulle:

— Tarvitaan malttavaisuutta. Olette lääkäri ja tiedätte, että joskus on välttämättömästi sairastettava jokin tauti.

Sosiaalihuollon kansankomissaarina oloaikanani vuosina 1918—1921 sain usein tavata Vladimir Iljitšiä. Perinnöksi saamamme niin sanottu „valtakunnan huoltotoimi” rakentui loiselon ja valheellisen filantropian pohjalle. Vladimir Iljitš antoi ohjeen järjestää tämä työ työtätekevien sosiaalisen huollon alkuperustoille.

Neuvostovallan ratkaistavaksi kohosi kysymys sosiaalisen huollon laajentamisesta ei yksinomaan työläisiä, vaan myös osaa talonpoikaista — puna-armeijalaisten perheitä, sotavammaisia jne. käsiteltäväksi.

Vladimir Iljitš antoi erittäin suuren merkityksen tämän luontoiselle yhteiskunnalliselle vakuutukselle pitäen silmällä oppiaan työväen ja talonpoikaiston liitosta.

Siinä suhteessa on mielenkiintoista pysähtyä Työasiain kansankomissariaatin ja Sosiaalihuollon kansankomissariaatin välillä syntyneeseen kiistaan. Se tapahtui vuosien 1919—1920 vaihteessa. Neuvostokoneiston supistamista silmälläpitäen päätettiin Sosiaalihuollon kansankomissariaatti yhdistää Työasiain kansankomissariaatin kanssa yhdeksi kansankomissariaatiksi. Teimme sen kevyin mielin huomaamatta edeltäkäsinkin lainkaan niitä ristiriitaisuuksia, joita kohta syntyi uudestimuodostetun kansankomissariaatin sisällä.

Vladimir Iljitš kävi usein neuvostokoneiston yksinkertaistamista hoitavassa komissiossa ja tavatessamme teki minulle aina ystävällisen pilkallisia huomautuksia:

— Avioliittoako solmitte? Tokkopa sovitte keskenänne? Eikö hän vain eron haenta ole edessä?

Nähtävästi näiden kahden kansankomissariaatin yhdistämisen selvästä tarkoituksenmukaisuudesta huolimatta Vladimir Iljitšille oli jäänyt epävarmuutta tämän „avioliiton” kestävyyyden suhteen.

Asia oli siten, että yhdistetty Työasiain ja sosiaalisen huollon kansankomissariaatti kiinnitti riittämättömästi huomiota talonpoikien sosiaaliseen huoltoon. Kaikki vastalauseeni, joita tein Työasiain ja sosiaalisen huollon kansankomissariaatin kollegiossa, jäivät huomioonottamatta, sillä meidän näkökantamme jäi vähemmistöön. Silloin ei auttanut muu kuin valittaa puolueen Keskuskomiteaan.

Vladimir Iljitš asettui eittämättä meidän kannallemme ja ratkaisi kysymyksen hyvin jyrkin toimenpitein ehdottaen, että „annetaan ero”, ts. jaetaan kahtia yhdistetty kansankomissariaatti.

Vladimir Iljitš antoi yleensä hyvin suuren merkityksen Sosiaalihuollon kansankomissariaatille. Hänen sairautensa aikana asetettiin ja ratkaistiin myönteisesti kysymys Sosiaalihuollon kansankomissariaatin lakauttamisesta ja sen tehtävien siirtämisestä vastaaville kansankomissariaateille. Palattuaan sairautensa jälkeen Vladimir Iljitš ilmaisi päättäväisen kantansa Sosiaalihuollon kansankomissariaatin säilyttämisestä, ja se jätettiin toimimaan.

